

Vergaderjaar 2023–2024

30 490

Kustwacht In Nederland

Nr. 43

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 31 januari 2024

In navolging op de eerdere Kamerbrief over de stand van zaken van het project Maritiem Operatiecentrum (MOC) Kustwacht Nederland (Kamerstuk 30 490, nr. 40) informeer ik uw Kamer, mede namens de Minister van Infrastructuur en Waterstaat (IenW), over nieuwe ontwikkelingen van het project MOC Kustwacht. Ontwikkelingen op het gebied van vastgoed, ICT en Verkeersbeeld op Zee (VoZ) hebben geleid tot aanpassingen in budget, planning en omvang van het project. Het project MOC Kustwacht richt zich op de vervanging van de informatie- en communicatiesystemen van de Kustwacht Nederland (hierna: Kustwacht). Ook realiseert dit project nieuwe huisvesting voor de Kustwacht op de defensielocatie «De Nieuwe Haven» in Den Helder.

Over de voortgang van dit project rapporteert het kabinet op het Rijks ICT-dashboard.

1. Vastgoed: aanvullende financiering nieuwbouw

Het project MOC Kustwacht realiseert twee nieuwe gebouwen voor de Kustwacht op de defensielocatie «Complex Nieuwe Haven» in Den Helder: een hoofdgebouw en een Uitwijk-, Test- & Trainingscentrum (UTT). Eind 2022 rapporteerde het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) een kostenstijging voor de nieuwbouw. Deze is hoofdzakelijk het gevolg van twee externe ontwikkelingen: de wereldwijde stijging van de marktprijzen in de bouwsector en nieuwe prognoses over de stijging van de zeewaterspiegel waardoor aanpassingen in het ontwerp nodig zijn.

De betrokken ministeries¹ stemden op 7 december 2022 in de Raad voor de Kustwacht in met het beschikbaar stellen van een aanvullend budget van € 15,3 miljoen, welke zij beschikbaar stellen conform de afgesproken verdeelsleutel. In juni 2023 heeft het RVB in opdracht van het project MOC de aanbesteding conform planning in de markt gezet. Eind december 2023 is door de Raad voor de Kustwacht nogmaals een aanvullend budget van € 9 miljoen toegezegd, om de stijgende bouwkosten en de kosten van de aannemers om te voldoen aan de eisen op gebied van stikstof te compenseren. Het totale budget voor de nieuwbouw (na prijsindexatie) komt hiermee op € 56,9 miljoen. Oplevering van de nieuwbouw staat gepland in 2026.

2. ICT: vertraging incidentmanagementsysteem

Het project MOC Kustwacht vervangt de verouderde ICT-systemen van de Kustwacht door diverse nieuwe systemen en applicaties. Volgens de in 2021 herijkte planning zou het project de eerste *release* van de nieuwe systemen en het nieuwe applicatielandschap begin 2022 opleveren. De Kustwacht heeft het overgrote deel van de nieuwe applicaties, die inmiddels stapsgewijs zijn opgeleverd, in gebruik genomen. De nieuwe overkoepelende applicatie voor incidentmanagement, *Guardion Coast-guard*, bleek echter in de praktijk nog knelpunten te hebben. Zo bleek het, conform het advies van Bureau ICT-toetsing² ingekochte marktproduct voor incidentregistratie, in de praktijk beperkingen te hebben in het gebruik op de operationele vloer. Inmiddels heeft het project dit specifieke onderdeel vervangen voor een maatwerk oplossing. Bovenstaande ontwikkelingen hebben geleid tot vertraging in de ingebruikname van de ICT-systemen (het incidentmanagementsysteem wordt in Q2 2024 door de Kustwacht in gebruik genomen). Ter beheersing van de risico's op verdere vertraging heeft het project op basis van adviezen van TNO en Bureau Gateway verbetermaatregelen doorgevoerd. De kern van de verandering is meer focus op het gezamenlijk doorgronden en formeel vastleggen van de behoefte van de Kustwacht. Hiervoor hebben de gebruikers en het softwareteam de samenwerking geïntensiveerd. Het product sluit nu beter aan bij de behoefte van de gebruiker, de Kustwacht. Momenteel brengt het projectteam in kaart wat de impact is van de ontstane vertraging op de oorspronkelijk te realiseren resultaten. Vooralsnog heeft deze vertraging geen financiële impact.

3. VoZ: meer sensoren op de Noordzee

Het deelproject VoZ³ heeft als doel om één nautisch verkeersbeeld van de Noordzee op te bouwen en dit via Defensie aan de Kustwacht te leveren. VoZ is een samenvoeging van de MOC-deelprojecten RaaS (*Radar-as-a-Service*) en MAN (*Migratie Automatic Identification System (AIS) Noordzee*). Als gevolg van *Wind op Zee*⁴ moet het project voorzien in een groeiend aantal radar- en AIS-sensoren op de Noordzee. Het deelproject VoZ realiseert de verwerking van data van deze sensoren, vernieuwt de infrastructuur voor het analyseren van deze informatiestromen en borgt het beheer en onderhoud tot en met 2036. De verwerking van de data van de sensoren valt in het juridische kader waarbinnen de Kustwacht haar

¹ De Kustwacht voert taken uit voor zes ministeries (Infrastructuur en Waterstaat, Justitie en Veiligheid, Financiën, Economische Zaken en Klimaat, Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit en Defensie). Daarbij werkt het intensief samen met negen Rijksdiensten, de Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij (KNRM) en zestien veiligheidsregio's.

² Inmiddels Adviescollege ICT-toetsing (AclCT).

³ Project stond voorheen bekend als *Radar as a Service*.

⁴ Ontwikkelprogramma binnen de rijksoverheid m.b.t. de aanleg en exploitatie van windparken op zee.

wettelijke taken uitvoert: dienstverlening, handhaving en maritieme veiligheid. De informatie wordt geleverd vanuit doelbinding, conform de AVG.

De geraamde kosten voor VoZ bedragen € 48,1 miljoen. Naast de reeds voorziene bijdrage van € 3,5 miljoen vanuit het project MOC Kustwacht is vanuit het maatregelenprogramma Scheepvaartveiligheid Wind op Zee een additioneel budget van € 44,6 miljoen beschikbaar gesteld voor zowel sensoren als de daarvoor benodigde infrastructuur. Op 23 november 2021⁵ en op 16 mei 2023⁶ is uw Kamer hierover geïnformeerd. De uitvoeringsfase van VoZ start naar verwachting dit jaar.

Het verwerken van sensorinformatie door het project VoZ is primair bedoeld voor het monitoren van de scheepvaart op de gebruikelijke verkeersroutes op de Noordzee. Daarnaast is ook behoefte aan sensoren om dreigingen tegen vitale infrastructuur op de zeebodem, zoals olie- en gasleidingen en datakabels, tijdig te kunnen detecteren. Defensie verwerft de sensoren voor deze behoefte in het kader van haar investeringsproject «*Intelligence, Surveillance & Reconnaissance Noordzee*» (ISR Noordzee). De projecten zijn complementair. De behoeftestelling van de sensoren wordt interdepartementaal gecoördineerd binnen het Uitvoeringsprogramma Digitalisering Noordzee van Rijkswaterstaat, om voldoende dekking te verkrijgen op het Nederlandse deel van de Noordzee. Uw Kamer heeft de A-brief over de behoeftestelling van dit project ontvangen op 19 december 2023 (Kamerstuk 36 124, nr. 39).

Vooruitblik

Het project MOC Kustwacht heeft de afgelopen jaren grote stappen gezet in de vervanging van de verouderde huisvesting en ICT-systemen van de Kustwacht. Ondanks de in deze brief genoemde aanpassingen, blijft het project op koers om de Kustwacht verder klaar te maken voor de toekomst. De Kustwacht zet hiermee namelijk een grote stap richting meer Informatie Gestuurd Optreden (IGO) om ook in de toekomst een verantwoord gebruik van de Noordzee, veiligheid op zee en toezicht op de naleving van (inter-)nationale wetgeving en verplichtingen te kunnen blijven waarborgen.

De Staatssecretaris van Defensie,
C.A. van der Maat

⁵ Kamerstuk 31 409, nr. 338.

⁶ Kamerstuk 31 409 en 33 561, nr. 403.